

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 877/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

423/2010. (IX. 29.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszosok**¹ 2009. október 6-án előterjesztett **panaszát** a 2010. szeptember 29-én tartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Vasvári Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg, illetve az alapjog korlátozása jogszerűen történt.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszosok – egy házaspár és három gyermekük – 2009. október 6-án elektronikus levélben terjesztették elő panaszukat, amelyet még aznap aláírásukkal megerősítve is postára adtak.

Panaszukban előadták, hogy 2009. szeptember 28-án anélkül vezették elő őket a Sz. Városi Bíróságra, hogy szabályos idézést kaptak volna. A bíróságon kiskorú veszélyeztetésének büntette miatt ellenük folyó büntetőeljárásban a kérdéses napon 9 óra 30 perckor tartott tárgyalásra kellett megjelenniük, azonban erről őket nem, csak kirendelt védőiket értesítették. Álláspontjuk szerint az ilyen előzmények után foganatosított, „őrizetbe vétellel történő elővezetetés” állampolgári jogokat és eljárási jogokat sért. Véleményük szerint a büntetőeljárást már másfél éve meg kellett volna szüntetni „annak szabálysértésként történt büntetőbírói minősítése miatt”.

¹Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A panaszosok szerint a három gyermeket két órán át a Vasvári Rendőrkapitányság előtt várakoztatták a panaszosok gépjárművében, majd a házaspárt úgy vezették el, hogy a gyermekekhez nem mehettek oda, hogy megnyugtassák őket, és elmondhassák nekik, hogy a rendőrök úgy döntöttek, a jegyző viszi el őket iskolába.

A panaszosok előadása szerint a jegyző valamennyi érintett iskolában beszélt az igazgatóval a gyermekek késésének okáról, a hiányzást azonban nem igazolták nekik. A panaszosok szerint a gyermekek jóhírnévhez való joga, valamint önrendelkezési joga mélyen sérült, továbbá „erőszakkal megghiúsították” a szülőkkel való kapcsolattartást. A szülőket megfosztották szülői felügyeleti joguktól, nem dönthettek gyermekeik sorsáról. Nem tudták igazolni a gyermekek hiányzását, és a tárgyalás végeztével nem tudták a gyermekeket megnyugtítani.

Vitatták a panaszosok azt is, hogy a gyermekeket el kellett vinni otthonról, hiszen ketten már betöltötték a 14 életévüket, egyikük pedig áprilisban nagykorú lesz. A jegyző mégis „arra kényszerítette” a gyermekeket, hogy felszerelés nélkül menjenek az iskolába, és emiatt magyarázkodniuk kelljen.

A panaszosok tiltakozásukat fejezték ki „az európai jogi, gyermeki jogi, állampolgári jogi jogtiprások miatt, amit velük szemben a bíróság, rendőrség, és a jegyzőség elkövetett”. Előadták, hogy a gyermekeknek sérült a gimnáziumi jó hírneve, és „mint megbélyegzett tanulók, kell, hogy folytassák tanulmányaikat”.

Kérték panaszuk haladéktalan kivizsgálását, és a megfelelő szankció kiszabását.

2) A Testület megkeresése alapján az édesanya panaszos 2010. augusztus 23-án elektronikus levélben az alábbiak szerint pontosította panaszát.

Amikor 6 óra 15 perckor megjelentek a rendőrök, a szülők közölték velük, hogy három gyermeküket éppen iskolába viszik. Az egyik rendőr azt javasolta, hogy az édesanya a szolgálati gépkocsin menjen velük a rendőrkapitányságra, majd a tárgyalásra, az édesapa pedig vigye el a gyerekeket iskolába. Ám az édesapa – nem kívánván ellenszegülni az elővezetési parancsnak – közölte, hogy inkább követi a rendőrautót a saját kocsijával, és viszi mindhárom gyereket is, mivel attól tart, hogy nem érne vissza az iskolából a tárgyalásra. A rendőrök ekkor közölték, hogy ők sem vihetik be a gyerekeket az iskolába, és kérték, hogy ebben az esetben az édesapa jöjjön be a kapitányságra aláírni a megfelelő papírokat.

Az anyát a szolgálati autóval a kapitányság hátsó bejáratához vitték, míg az apa a kapitányság előtt parkolt le a három gyermekkel. Az apa bement a kapitányság épületébe és leült az ügyfeleknek fenntartott padra. A panaszosok elmondása szerint a gyerekeket nem volt szabad bevinniük az épületbe, azt a rendőrök nem engedték, mondván, hogy gyermekeknek tilos ott tartózkodni.

Ezalatt az anyával lefolytatták az elővezetéshez szükséges eljárást, és – elmondása szerint – ki is hallgatták egy másik ügyben. Amikor végzett, az apát is elvitte egy rendőr, hogy tegyen tanúvallomást egy másik ügyben, egy másik helyiségben, ha már ügyis ott van, de a tanúkihallgatás kezdetekor belépett a helyiségbe néhány egyenruhás és civil ruhás rendőr, köztük [...] r. alezredes, és közölték, hogy az apát is szolgálati gépkocsival kell elvinniük a tárgyalásra, és megtiltották, hogy a gyerekekkel együtt, saját kocsiján menjen velük. A panaszosok szerint ezek a rendőrök „utasították” az apát, hogy egyezzen bele abba, hogy a

családsegítő elvigue a gyerekeket az iskolába. Az apa szerette volna a tárgyalásra elvinni a gyerekeket, hiszen a gyerekek veszélyeztetésével vádolták a szülőket, és az eljárás ideje alatt sem rendőr, sem pszichiáter, sem a bíró nem látta és hallgatta meg őket. [...] r. alezredes azonban megtiltotta, hogy a gyermekeket az apa magával vigye.

A rendőrök azon kérdésére, hogy hajlandó-e együttműködni, a válasza az volt, hogy természetesen hajlandó, de szeretne beszélni, találkozni a gyerekekkel, hogy megnyugtassa őket, és szeretne beszélni a feleségével is, aki akkor még semmit sem tudott az új fejleményekről. Erre a rendőrök közölték, hogy a gyerekeket elviszik, és nem beszélhet a feleségével sem. Az apát ezt követően felállították a székéről, és az ajtó felé húzták, karját két kézzel fogva. A lépcső aljára érve az apa meglátta a feleségét, és gyorsan odakiáltotta neki, hogy a gyerekeket el akarják vinni. Eközben a rendőrök az anyát is a karjánál fogva két kézzel húzták a hátsó bejárat felé. Az anya megpróbált visszafordulni, hogy szót váltson a férjével, de testi kényszerrel kivitték az épületből, és felszólították, hogy „ne balhézzon”. Az apát eközben [...] r. őrnagy és [...] r. alezredes vitte ki kényszerrel a bejárati első ajtón. Az épület elé kiérve az apát felszólították, hogy nyissa ki a kocsit. A gyerekeket felszólítással kiszállították, noha ők többször jelezték, hogy inkább megvárják a szüleiket. Végül a gyermekek engedelmeskedtek a felszólításnak, és követték [...] alezredest. Ekkor látta az apa a bíróságra szállítása előtt utoljára a gyerekeket, míg az anya nem is tudott a közelükbe kerülni. Ezek után az apa egy civil ruhás rendőrrel várakozott, míg egy [...] nevű tiszt megérkezését követően be nem ültették egy másik szolgálati gépkocsiba, amely – miután az anyát szállító gépjármű megjelent a hátsó udvar felől – elindult a bíróságra.

A panaszos levelében jelezte: a kapitányságon a folyosói kamera úgy van beállítva, hogy veszi a folyosói fogadóteret, tehát bizonyíthatja az ott lezajlott eseményeket.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A Vasvári Rendőrkapitányság vezetőjének [...] tájékoztató levele szerint a panaszolt elővezetés foganatosítására a rendőrség telefax készülékére 2009. szeptember 25-én, pénteken reggel háromnegyed 8 körül a Sz. Városi Bíróságtól a [...] számon folyamatban lévő büntető ügyben érkezett bírói elővezető parancs alapján került sor. A parancsban a bíróság elrendelte a két nagykorú panaszos (a szülők) elővezetését a 2009. szeptember 28-án, hétfőn 9 óra 30 perckor megtartandó tárgyalásra.

Az elővezetés előkészítése során a rendőrök az elvárható gondossággal és körültekintéssel informálódtak az elővezetendő személyek háztartásában élő gyermekek tanintézetbe indulásáról. A [...] Központtól azt a tájékoztatást kapták, hogy az elővezetendő személyeknek három gyermeke van, akik közül kettő Z. városba, egy G. városba jár iskolába. Reggel tömegközlekedéssel iskolába indulnak, így az elhelyezésükről feltehetően nem kell gondoskodni.

Az intézkedés foganatosítása során az édesapa úgy nyilatkozott, hogy mivel a gyermekek egészségügyi okok miatt nem tudnak tömegközlekedéssel utazni, ő szállítja őket a tanintézetbe személygépkocsival. Tekintettel erre – valamint arra, hogy az intézkedés

időpontjában nem indult tömegközlekedési eszköz abba a városba, ahol a gyermekek közül ketten a tanulmányaikat folytatják – az intézkedés parancsnoka az édesapa elővezetésétől elállt, és közölte vele, hogy gyermekeit vigye iskolába, majd jelenjen meg a tárgyaláson. A rendőri intézkedés a gyermekeket nem érintette.

Ezt követően az édesapa önként jelent meg személygépkocsival a rendőrkapitányságon, gyermekeit a lezárt gépkocsiban hagyva. Tekintettel arra, hogy a panaszos gyermekeinek tanintézetbe szállításáról nem gondoskodott, a rendőrség felvette a kapcsolatot a helyi Körjegyzőséggel. Az édesapa elővezetését ezt követően a rendőrkapitányságról foganatosították, amelyet megelőzően gyermekeit kiszállította a gépkocsiból, és elmondta nekik, hogy édesanyjukkal bírósági tárgyalásra kell mennie, és a körjegyzőség fogja őket iskolába szállítani.

A körjegyzőség megérkezéséig a rendőrkapitányság várótermében várakoztak a gyermekek, akiket a körjegyzőnek 9 óra 45 perckor átadtak, erről feljegyzés is készült. A gyermekek iskolai felszerelése azonban a panaszos lezárt gépkocsijában maradt.

Amennyiben elővezetés során gyermekek elhelyezése válik szükségessé, a rendőrség a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 28. §-ának (2) bekezdése alapján ideiglenes intézkedést foganatosít a gondoskodásra szoruló elhelyezésére. A vizsgált esetben az intézkedő rendőrök – a hivatali idő kezdete után – a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező települési önkormányzat körjegyzőjét keresték meg, aki mint elsőfokú gyámhatóság intézkedést foganatosított a gyermekek tanintézetbe szállítása érdekében. A gyermekek ideiglenes elhelyezésére nem volt szükség, mivel az elővezetést elrendelő bíró tájékoztatása szerint egyértelmű volt, hogy a szülők a tárgyalást követően távozni fognak.

2) A szolgálatparancsnok jelentése a kapitányságvezető tájékoztató leveléhez képest az alábbi kiegészítéseket tartalmazza.

Az elővezetés megszervezése során az idő rövidegére és a hétvégére tekintettel az elővezetendő személyek lakókörnyezetében, valamint a helyi önkormányzatnál adatgyűjtésre nem volt lehetőség. 2009. szeptember 25-én délelőtt egyeztetésre került sor a [...] Központ munkatársával, aki azt a felvilágosítást adta, hogy a családban három kiskorú gyermek van, és tudomása szerint a gyermekek hétfő reggel busszal el fognak iskolába menni, így elhelyezésükről nem kell gondoskodni.

A szolgálatparancsnok 2009. szeptember 28-án reggel 6 óra 55 perckor négy beosztottjával együtt megjelent az elővezetendő személyek háza előtt. Az intézkedésnél jelen volt még egy közalkalmazott is arra az esetre, ha az elővezetendő személyek meg akarnák akadályozni az elővezetést, és szakember közreműködése válna szükségessé a házba való bejutáshoz.

Többszöri dudálás és kiabálás után az édesapa megjelent az ablakban, és kérdezte, hogy korán reggel miért zavarják a rendőrök. Erre a szolgálatparancsnok közölte vele nevét, azonosító számát, majd az elővezető parancsok tényét és tartalmát. Ezalatt megjelent az édesanya is, aki az intézkedő rendőröket megkísérelte elküldeni, és a bírósági eljárással kapcsolatban is nemtetszését fejezte ki.

Ezt követően a szolgálatparancsnok közölte az édesapával, hogy amennyiben nem engedi be lakásába a rendőröket, a jelen lévő szakember segítségével fognak bemenni a bírói elővezető parancsban foglaltak végrehajtása érdekében. Ezt követően ő közölte, hogy ajtót nyit, majd pár perc elteltével az udvarról kiállt gépkocsijával, amelyben benne ült a felesége és három gyermeke. Közölte, hogy a gyermekek egészségügyi problémáik miatt nem tudnak tömegközlekedéssel utazni, ezért mindig gépkocsival szállítják be őket a tanintézetbe.

Tekintettel arra, hogy az adott időpontban nem volt buszközlekedés a városba, valamint arra, hogy a korai időpont miatt a Körjegyzőségen sem lehetett elérni senkit, a szolgálatparancsnok elállt az elővezetéstől, és felszólította az édesapát, hogy gyermekeit vigye iskolába, majd jelenjen meg a tárgyaláson.

A szolgálatparancsnok az édesanyával közölte az elővezetés tényét, valamint az elővezető parancs tartalmát, amit ő tudomásul vett, a parancs egy példányának átvételét azonban visszautasította. Ezt követően beszállt a szolgálati gépkocsiba, vele szemben testi kényszerre, valamint kényszerítő eszköz alkalmazására nem volt szükség. 7 óra 15 perckor igazoltatását követően megkezdődött elővezetése a Vasvári Rendőrkapitányságra. Gyermekeitől volt lehetősége elbúcsúzni. A bíróságra történő elővezetésig a rendőrkapitányság várótermében helyezték el folyamatos őrzés mellett.

Nem sokkal később önként megjelent az édesapa is a rendőrkapitányságon, aki közölte, hogy nem viszi el gyermekeit az iskolába, hanem elmegy velük a bíróságra, és átadja őket a bírónak. Ezt követően vette fel a rendőrség a kapcsolatot a körjegyzőséggel a gyermekek iskolába szállítása érdekében.

Ezután az édesapával szemben már fennálltak az elővezetés feltételei, közölték vele az elővezetés tényét, valamint az elővezető parancs tartalmát, részére az elővezető parancs egy példányát átadták, de aláírására nem volt hajlandó. A gyermekeitől, akik az intézkedés ideje alatt mindvégig a gépkocsiban ültek, amelynek ajtaja bezárt állapotban volt, neki is volt lehetősége elbúcsúzni.

Az elővezetést elrendelő bírót telefonon értesítették, hogy a gyermekek elhelyezése miatt az édesapa panaszos elővezetése csúszni fog, amit a bíró tudomásul vett, és kérte annak mielőbbi végrehajtását. Tájékoztatták továbbá arról is, hogy a gyermekek elhelyezése iránt intézkedtek, miután édesapjuk önként beszállította őket a rendőrkapitányságra.

Az édesapa elővezetése során sem került sor testi kényszer és kényszerítő eszköz alkalmazására, elővezetését megelőzően igazoltatása megtörtént.

A szolgálatparancsnok előadása szerint a két nagykorú panaszos az intézkedések ideje alatt mindvégig fenyegető, arrogáns hangnemben beszélt, a gyermekeknek többször hangsúlyozták, hogy erőszakos, jogtalan rendőri intézkedést látnak, gyógyszerekkel látták el őket arra az esetre, ha az eseményeket lelkileg nem tudnák feldolgozni.

A szolgálatparancsnok álláspontja szerint az elővezetés előkészítése és végrehajtása során mindvégig érvényesültek az Rtv., valamint a Szolgálati Szabályzat előírásai, annak jogszerűségét a bírói elővezető parancs megalapozta, végrehajtása szakszerűen történt. A

felmerülő körülményekre tekintettel az elővezetéseket a tőlük elvárható leghumánusabb módon, együttműködő szervek bevonásával, szakszerűen hajtották végre.

3) A rendelkezésre bocsátott [...] számú, két elővezető parancs szerint a kiskorú veszélyeztetésének büntette miatt indult büntetőügyben a bíróság elrendelte a két nagykorú panaszos 2009. szeptember 28. napján 9 óra 30 percre történő elővezetését. Az elővezetést azért rendelte el a bíróság, mert a panaszosok a 2009. május 7. napjára kitűzött tárgyaláson szabályszerű idézés ellenére nem jelentek meg, és elmaradásukat nem mentették ki.

4) Vasvár Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának az elővezetés végrehajtására vonatkozó jelentései szerint az elővezetések végrehajtása során mindkét esetben az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján igazoltatást, valamint 31. §-ának (1) bekezdése alapján ruházátvizsgálatot végeztek az intézkedő rendőrök. Az intézkedést a feleség esetében 3 fő rendőr, összesen 3 munkaórában, a férj esetében 2 fő rendőr 2 munkaórában hajtotta végre.

5) [...] r. őrnagy 2009. szeptember 28-án kelt, [...] számú feljegyzése szerint a három gyermeket 9 óra 45 perckor a Körjegyzőség a Vasvári Rendőrkapitányságon panasz- és sérülésmentesen átvette, és gondoskodott tanintézetbe szállításukról.

6) [...] r. őrnagy 2009. szeptember 28-án kelt parancsnoki kivizsgálása szerint az elővezetés az Rtv., valamint a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseinek megfelelően, szakszerűen zajlott, és az Rtv. 15. § (1), valamint (2) bekezdésének megfelelően arányos volt.

7) A körjegyző, valamint az ügyintéző 2009. szeptember 28-án kelt, [...] számú feljegyzése szerint 2009. szeptember 28-án reggel 9 órakor, telefonon értesültek arról, hogy a három gyermek a rendőrkapitányságon tartózkodik, és a rendőrség kérte, hogy gondoskodjanak a gyermekek biztonságos elhelyezéséről. A [...] önkormányzat tulajdonában lévő busszal először Vasvárra mentek, a rendőrkapitányságon a három gyermeket „átvették, majd visszaindultak G. városba, onnan pedig Z. városba mentek. Az intézményvezetőket telefonon értesítették a gyermekek szállításáról. Délelőtt 11 óráig mindhárom gyermek abba az oktatási intézménybe került, ahol tanulmányokat folytat. Mindhárom intézményben személyesen az igazgatónak adták át a gyermekeket.

8) Az iratok alapján felmerült további kérdések tisztázása érdekében a Testület újfent megkeresést küldött a vasvári rendőrkapitányság vezetőjének, aki a feltett kérdésekre az alábbi tartalmú választ adta.

Az édesanya panaszossal szemben az intézkedés az említett napon 7 óra 15 perckor vette kezdetét lakóhelyén. A panaszos szülők a kapitányság épületében kb. 7 óra 30 perctől a Sz. városba való indulásig, kb. 9 óra 40 percig tartózkodtak. A személyi szabadság korlátozása tehát az édesanya panaszossal szemben 7 óra 15 perckor, ugyanakkor az édesapa panaszossal szemben 8 óra 50 perckor vette kezdetét.

Az édesapa panaszos kihallgatására az elővezetését, tehát a bíróságról való visszaérkezést követően, 11 óra 30 perckor, előzetes beleegyezése után került sor. A kihallgatás 12 óráig tartott. Az édesanya panaszos sértetti tanúkihallgatására azonos eljárás keretében, ugyancsak beleegyezésével, de a bíróságra történt elővezetését megelőzően került sor 8 óra 13 perc és 8 óra 40 perc között. Ez utóbbi eljárás az édesanya panaszos sérelmére elkövetett könnyű testi

sértés és garázdaság gyanúja miatt folyik, abban őt sértettkénti, míg a férjet tanúkenti kihallgatásra több alkalommal idézték eredménytelenül. Ez a körülmény, illetve a célszerűség indokolta a válaszlevél szerint az édesanya panaszos említett napon történő kihallgatását, hiszen a későbbiekben elővezetése vált volna szükségessé, amely így megelőzhető volt.

A válaszlevél szerint minden valóság alapot nélkülöz a panaszosok azon állítása, miszerint a gyerekek belépését megtiltották a rendőrség épületébe. Az édesapa panaszos önként jelent meg a kapitányságon, ahol saját elhatározásából hagyta a lezárt autóban gyermekeit, mivel a bírósági tárgyalásra kívánt a gyerekekkel együtt felesége után menni. A rendőrség az adott helyzetben úgy ítélte meg, hogy az édesapa panaszos elővezetésének akadálya megszűnt azzal, hogy mégsem vitte tanintézménybe a gyerekeket, ezért arra szólították fel, hogy szállítsa ki őket a lezárt gépkocsiból. A gyerekek a körjegyző megérkezéséig, felügyelet mellett a kapitányság váróhelyiségében tartózkodtak.

A kapitányság vezető válasza szerint az édesapa panaszos nem kísérelt meg a gyerekekkel együtt belépni a kapitányság épületébe, őket az autóban hagyta. A gyermekek belépésére vonatkozó tilalomról az édesapa panaszos a rendőrség szerint nem kaphatott felvilágosítást, különös tekintettel arra, hogy a rendőrök a gyermekek tanintézménybe szállíttatása érdekében intézkedést kívántak kezdeményezni. A sérelmezett intézkedést megelőzően nem volt olyan eset, amikor a panaszosok gyermekeikkel együtt jelentek volna meg a kapitányságon.

A panaszosokkal szembeni intézkedések foganatosítására bírói elfogatóparancs alapján került sor, amely a tartalmi követelményeknek megfelelt, jogszerűségét azonban a rendőri állomány nem mérlegelhette. A felmerült akadály miatt – vagyis hogy a gyermekeket iskolába kell szállítani – a végrehajtást felügyelő parancsnok elállt az édesapa panaszos elővezetésétől, azonban ezen körülményben utólag változás következett be, mivel a panaszos megjelent a rendőrkapitányságon, és nem szállította iskolába a gyermekeit, hanem közölte, hogy elviszi őket a tárgyalásra és átadja a bírónak. Ezért a rendőrök a tanácselnök bíróval történt egyeztetést követően elővezetése mellett döntöttek, és a jogszabályi előírásokat tiszteletben tartva gondoskodtak a gyermekek iskolába szállításáról.

A panaszosok az eseménysor kezdetekor nem kérték, hogy a gyerekeket magukkal vihessék a tárgyalásra, arról utóbb az édesapa panaszos saját elhatározásából döntött. A rendőrök az elővezetés során beállt körülményekről tájékoztatták a tanácselnök bírót, aki jelezte, hogy amennyiben az édesapa panaszosnak iskolába kell szállítani a gyerekeket, úgy eltekint az elővezetéstől. A gyerekek elhelyezésével kapcsolatos teendőkre a rendőrség előzetesen nem tudott felkészülni az elővezetési parancs érkezése és a végrehajtás ideje közötti rövid időtartam, valamint a hétvége miatt. A rendőrök a panaszos kapitányságra érkezésekor újra tájékoztatták a bírót az eseményekről, aki azt kérte, hogy a rendőrség gondoskodjon arról, hogy a gyermekeket az apa ne vigye el a bíróságra, ők az iskolába eljussanak, továbbá mivel az akadályozó körülmény megszűnt, az édesapa panaszoszt vezessék elő.

A levél megjegyzése szerint az elővezetés akadálya az volt, hogy a panaszos arra hivatkozott, gyermekei kizárólag gépkocsival szállíthatók el az iskolába, amit az ő feladata elvégezni. Amennyiben az édesapa panaszos ezt a hivatkozást nem adta volna elő, elővezetését a rendőrök mérlegelés nélkül elvégezték volna, egyúttal intézkedtek volna a gyermekek iskolába szállíttatásáról a gyámhatóságon keresztül.

Felhívta továbbá a kapitányságvezető arra is a figyelmet, hogy hasonló intézkedések alkalmával a rendőrségnek számolnia kell azzal a lehetőséggel, hogy a vádlotként elővezetett nem távozzon szabadon a tárgyalást követően, mert szabadságlevonással járó szankciót alkalmaz a bíróság. Ilyen esetben gondoskodni kell a felügyelet nélkül maradó kiskorú személyekről. Rögzíti továbbá álláspontját, miszerint a bírói szakban eljáró szerveknek a jogszabályokban biztosított lehetőségekkel élve együtt kell működniük annak érdekében, hogy az igazságszolgáltatás érdekei ne sérüljenek, azt az eljárás alanyai indokolatlanul és rosszhiszeműen, „akár saját gyermekeiket hatóság előtti tortúrának kitéve” ne akadályozhassák. A rendőrség eljárásában véleménye szerint „a humánus mindvégig érvényesült, a vádlottak saját magatartásukkal idézték elő, hogy a velük szemben fogantatott kényszerintézkedés során gyermekeik esetlegesen bizonytalan helyzetben érezhették magukat”, ennek feloldása érdekében azonban a szükséges intézkedéseket a rendőrség a körjegyzőséggel együttműködve megtette. A panaszosok magatartására vonatkozóan megjegyzi továbbá, hogy még sértettként sem tesznek eleget a jogszabályi előírásoknak, a hatóságok idézését rendre figyelmen kívül hagyják, ezért az utóbbi években több alkalommal került sor elővezetésükre. A jogorvoslati lehetőségekkel a panaszosok a tények elferdítésével, valótlan tényállításokra alapozva élnek.

A levélhez mellékelt feljegyzések szerint a panaszos szülők 2009. augusztus 11-én 8 és 9 órára, valamint 2009. augusztus 24-én 8, illetve 9 órára történt idézésükön nem jelentek meg, távolmaradásukat előzetesen nem jelezték, nem igazolták.

III.

A panaszos sérelmezte, hogy a büntetőeljárásra szabályos idézést nem kaptak, valamint azt, hogy a büntetőeljárást még nem szüntették meg. Kifogásolták az elővezetés jogsértő voltát, a gyermekek gépjárműben történő várakoztatását, iskolába kényszerítését, illetve azt, hogy a rendőrök megakadályozták, hogy gyermekeiket megnyugtassák, őket a történetekről tájékoztassák. Véleményük szerint sérült a gyermekek jóhírnévhez, valamint önrendelkezéshez való joga, továbbá európai uniós, gyermekjogi, valamint állampolgári jogi jogsértések valósultak meg a bíróság, rendőrség, valamint a jegyzőség eljárása kapcsán. Kérték a felelősök jogi szankcionálását.

A Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosok tisztességes eljáráshoz, a nagykorú panaszosok személyi szabadsághoz, emberi méltósághoz való, és a kiskorú panaszosoknak a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges állami védelemhez fűződő jogát.

1) A Testület először azt vizsgálta, hogy mely panaszosi kifogások vizsgálatára terjed ki a hatásköre. A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 92. §-a szerint akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést fogantató rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

Az Rtv. idézett szakasza az Rtv. V. fejezetében szabályozott intézkedésekre, a VI. fejezetben szereplő kényszerítő eszköz alkalmazásokra, valamint a IV. fejezetben szereplő általános elvekre korlátozza a Testület vizsgálatának hatókörét, így a Testületnek a panasz büntetőeljárással kapcsolatos, az abban eljáró bíró rendelkezéseit, tevékenységét érintő

részeire nem állt módjában kitérni. Ezért a Testület hatáskörén kívül esett a panaszosok szabályszerű idézésével, valamint a büntetőeljárás megszüntetésének hiányával kapcsolatos kifogása, ezekkel kapcsolatban a büntetőeljárásról szóló törvény speciális jogorvoslati lehetőségei állnak a panaszosok rendelkezésére.

A Testület hatáskörén kívül esett továbbá a panasznak a körjegyző és munkatársai eljárására vonatkozó része is.

Úgyszintén nincs joga a Testületnek – az intézkedő rendőrök vonatkozásában sem –bármiféle szankció kiszabására.

2) A Testület a hatáskör vizsgálatát követően az elővezetés jogszerűségét értékelte.

a) Az Rtv. 34. §-a rendelkezik az elővezetésről. E jogszabályhely szerint „a rendőr az elővezetést elrendelő határozatban megjelölt személyt az abban megjelölt helyre kíséri vagy oda útba indítja. Ha az elővezetés másként nem teljesíthető, az elővezetett személyt a Rendőrségen a szükséges ideig – legfeljebb 12 óra időtartamra – vissza lehet tartani. A visszatartás időtartamának számítására az előállításra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Az elővezetés elrendelésének törvényességéért az elrendelő a felelős.”

Rtv 34. §-ához fűzött indoklás szerint az elővezetésre minden esetben az azt elrendelő bírósági vagy más hatósági határozat alapján kerülhet sor azzal szemben, aki a hatóság előtti megjelenési kötelezettségének bármely okból nem tett eleget. Az elővezetés elrendelésének feltételeit az eljárási jogszabályok, jelen esetben a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban Be.) tartalmazza. A rendőrség az elrendelés törvényességét nem vizsgálja, annak jogszerűsége a határozatot kibocsátó szerv felelőssége.

b) A Be. 162. §-a értelmében az elővezetés személyi szabadságot korlátozó intézkedés annak érdekében, hogy az érintettet a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság elé állítsák, vagy biztosítsák az eljárási cselekményen, illetőleg a szakértői vizsgálaton való részvételét. A törvényben meghatározott személyek elővezetésének elrendeléséről a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság rendelkezik, de az elővezetést a rendőrség hajtja végre.

A rendelkezés szerint „a rendőr, illetőleg a nyomozó hatóság az érintett személyt az elővezetést elrendelő határozatban megjelölt helyre kíséri, ennek érdekében a reá irányadó törvény szerint szükség esetén kényszert és más intézkedést alkalmazhat. Az elővezetést általában a napnak a hatodik és huszonnegyedik órája között kell végrehajtani. A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság rendelkezhet úgy, hogy a rendőr az elővezetés fogatosítása helyett az érintett személy útba indulását ellenőrizze, ha megalapozottan feltehető, hogy az elővezetés célja ezzel is elérhető.”

c) Az elővezetés részletszabályait a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) tartalmazza. A 49.§ részletezi az elővezetés formai követelményeit. „Elővezetést jogszabályban erre felhatalmazott hatóságok határozata alapján lehet fogatosítani, ha az elrendelő határozat tartalmazza:

- a) a kibocsátó szerv megjelölését,
- b) az elővezetendő személy nevét, születési helyét, idejét, anyja nevét, laccímadatait,
- c) az eljárás alapjául szolgáló cselekményt,
- d) az elővezetés elrendelésének okát,
- e) az elővezetés helyét, idejét, módját (kíséréssel, útbaindítással),

f) a kibocsátó szerv bélyegzőjét, az elrendelésre jogosult aláírását, továbbá jogszabályban meghatározott esetekben az ügyész jóváhagyását. Ha a határozat hiányos, úgy az elrendelő hatóságtól kérni kell a határozat kijavítását, kiegészítését.

Sürgős esetben a bíróság, az ügyészség vagy más hatóság rövid úton (pl. telefaxon) közölt intézkedése – a határozat megküldéséig – pótolja a határozatot. Az elővezetés elrendelésére jogosult hatóság az intézkedés alá vont személy útbaindulásának ellenőrzését is elrendelheti. Ilyen esetben a szolgálati feladatot ellátó rendőr ellenőrzi az útbaindulást.”

Az 50. § a rendőri eljárás szabályait részletezi. „Az elővezetési határozatot a rendőr előzetes igazoltatás után ismerteti az elővezetendő személlyel, utána kézbesíti. Rövid úton elrendelt elővezetés esetén a rendőr megnevezi az elrendelő hatóságot, közli az elővezetés okát és helyét. A rendőr lehetőséget ad arra, hogy az elővezetendő személy az évszaknak megfelelően felöltözzön, pénzét, élelmét, fontos személyi használati tárgyait – a saját és mások testi épségét veszélyeztető eszközökön kívül – magához vegye, a jelenlévő hozzátartozóitól elbúcsúzzon. Ha az elővezetés másként nem teljesíthető az elővezetett személyt a Rendőrségen a szükséges ideig, de legfeljebb 12 óra időtartamra vissza lehet tartani. A visszatartásra az előállításra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. [...] Ha az elővezetés bármely okból nem hajtható végre, ezt a körülményt a rendőr haladéktalanul jelenti előljárójának, aki soron kívül tájékoztatja az elrendelőt.”

d) A rendőrség által rendelkezésre bocsátott iratanyag alapján megállapítható, hogy a Sz. Városi Bíróság rövid úton – telefax útján – küldte meg a panaszosokat érintő elővezető parancsokat, amelyek a Szolgálati Szabályzat 49. §-ának (1) bekezdésében felsorolt valamennyi tartalmi elemet magukban foglalták. Tekintettel arra, hogy az elővezetés elrendelésének törvényességéért az elrendelő a felelős, az elővezető parancsoknak az intézkedő rendőrök általi további vizsgálatára nem volt szükség, az az elővezetés foganatosításához megfelelő jogalapot biztosított, illetve a rendőrség számára kötelezettséget keletkeztetett.

Az eljárás formaiságával kapcsolatban a szolgálatparancsnok jelentése, valamint az elővezetés végrehajtására vonatkozó jelentések rögzítik, hogy az intézkedő rendőrök a szolgálati fellépés szabályainak megfelelően azonosították magukat, a panaszosokkal közölték az elővezető parancsok tényét és tartalmát. A Szolgálati Szabályzat 50. §-ának (1) bekezdésének megfelelően igazoltatták a panaszosokat, és az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése szerint ruházátvizsgálatot végeztek. Fentieket a panaszosok nem cáfolták, azzal kapcsolatosan panaszt nem tettek, ezért a Testület elfogadta a rendőrség által előadottakat, és megállapította, hogy az intézkedő rendőrök az eljárás formaiságára vonatkozó szabályok betartásával jártak el.

e) Tekintettel arra, hogy utóbb a két felnőtt korú panaszos elővezetését a rendőrség eltérő eljárással hajtotta végre, az intézkedéseket a Testület is külön-külön értékelte.

A rendőrök a szolgálatparancsnok jelentése szerint 6 óra 55 perckor jelentek meg a panaszosok lakóhelyén, amelyet követően az édesanya szabadságának korlátozása 7 óra 15 perckor vette kezdetét. A panaszosok a rendőrök megérkezésével kapcsolatosan ennél is korábbi, 6 óra 15 perces időpontot jelöltek meg. A panaszosoknak a fentiek alapján legkevesebb 20 perc állt rendelkezésére abból a célból, hogy az intézkedések végrehajtására felkészüljenek. Kiderül az iratokból az is, hogy a rendőrök mindaddig nem intézkedtek, amíg a panaszosok gépkocsijukkal ki nem álltak a kertből. A fentiek alapján a Testület úgy ítélte

meg, hogy a Szolgálati Szabályzat 50. § (2) bekezdésének megfelelően a panaszosok lehetőséget kaptak arra, hogy felöltözzenek, pénzüket, fontos személyi használati tárgyukat magukhoz vegyék, egymástól, elbúcsúzzanak.

Mindezek ismeretében a Testület úgy ítélte meg, hogy az édesanya elővezetésének foganatosítása jogszerűen történt, tisztességes eljáráshoz való jogát nem érte sérelem, míg személyes szabadsághoz fűződő jogát a rendőrség jogszerű korlátozásnak vetette alá.

Az édesapa panaszos elővezetésétől a kikerülő rendőrök a felmerült akadály miatt – vagyis hogy a gyermekeket iskolába kellett szállítani – a panaszosok lakóhelyén eltekintettek. A szolgálatparancsnok – jelentése szerint – az elővezetés során beállt körülményekről tájékoztatta az elővezetést elrendelő bírót, aki jelezte, hogy amennyiben az édesapa panaszosnak iskolába kell szállítani a gyerekeket, úgy eltekint az elővezetéstől. A rendőrök ezt követően felhívták a panaszos figyelmét, hogy a gyerekeket vigye el az iskolába, majd jelenjen meg 9 óra 30 perckor a bíróságon.

Bár van némi ellentmondás a panaszosok és a rendőrség nyilatkozatai között abban a kérdésben, hogy az édesapa már ekkor közölte-e, hogy nem kívánja a gyermekeket iskolában vinni, vagy elindult a gyermekekkel az iskolába, és csak később jelent meg a kapitányságon, abban a tekintetben egybevág az elmondások, hogy a rendőrök lehetővé tették volna a gyermekek iskolába szállítását, és az édesapa maga döntött úgy, hogy inkább a rendőrségre viszi őket. Abban sincs ellentmondás a nyilatkozatok között, hogy a panaszos édesapa ezt azzal a céllal tette, hogy a gyermekeket magával vigye a tárgyalásra.

A rendőrök elmondásuk szerint a panaszos kapitányságra érkezésekor újra tájékoztatták a bírót az eseményekről, aki azt kérte, hogy a rendőrség gondoskodjon arról, hogy a gyermekeket az apa ne vigye el a bíróságra, ők az iskolába eljussanak, továbbá mivel az akadályozó körülmény megszűnt, az édesapát vezessék elő.

Ezt követően a rendőrök intézkedtek az édesapa elővezetése iránt, és a jogszabályi előírásokat tiszteletben tartva gondoskodtak a gyermekek iskolába szállításáról is.

A Testület a fenti események értékelése során különös figyelemmel volt arra a körülményre, hogy az édesapa panaszos elővezetésének elmaradása, majd végrehajtása kérdésében az intézkedést elrendelő bírót hozta meg a döntéseket a Be. irányadó 162. §-a szerint. A fenti jogszabályhely rögzíti, hogy a törvényben meghatározott személyek elővezetésének elrendeléséről a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság rendelkezik, azt ugyanakkor a rendőrség hajtja végre. A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság rendelkezhet úgy, hogy a rendőr az elővezetés foganatosítása helyett az érintett személy útba indulását ellenőrizze, ha megalapozottan feltehető, hogy az elővezetés célja ezzel is elérhető.

A fenti rendelkezések alapján az elrendelő bírónak jogszabályi felhatalmazása volt arra, hogy a foganatosítást érintő döntéseket hozzon, vagyis a végrehajtástól eltekintsen, vagy azt megkövetelje. Miután a bírót a rendőrök arról – a panaszosok által sem vitatott – tényről tájékoztatták, hogy az édesapa mégsem vitte iskolába a gyermekeket, és megjelent a kapitányságon, a bírót korábbi döntését felülvizsgálva azt az utasítást adta, hogy őt vezessék elő. Innentől kezdve a rendőröknek az elővezetésre irányadó szabályok szerint kellett

eljárniuk. Minthogy pedig e szabályok nem teszik lehetővé sem azt, hogy az elővezetett személy a saját gépkocsiján közlekedjék az elővezetés célhelyszínére, sem pedig azt, hogy a rendőrségi járműben az elővezetett személy mellett annak hozzátartozói vagy más személyek utazzanak, ezért a rendőrségnek nem volt lehetősége olyan helyzetet teremteni, hogy a gyermekeket a szülőkkel, vagy csak az apával együtt a bíróságra szállítsák. (Ez következik a Szolgálati Szabályzat 28. §-ából is, amely szerint ha az elővezetés következtében gondoskodásra szoruló személy marad magára, a rendőrségnek a megfelelő intézmények bevonásával kell a megóvásáról gondoskodni, azt a lehetőséget azonban a Szolgálati Szabályzat nem tartalmazza, hogy a rendőrség ilyenkor az elővezetett személlyel együtt mozgassa azokat, akikről egyébként az elővezetett gondoskodik.)

Mivel tehát az eljáró rendőrök az elővezetés végrehajtása kapcsán a bíró utasítása szerint cselekedtek, és nem állt rendelkezésükre olyan felhatalmazás, amelynek alapján a panaszosokkal együtt szállíthatták volna gyermekeiket, a Testület úgy ítélte meg, hogy az édesapa elővezetésének foganatosítása jogszerűen történt, tisztességes eljáráshoz való jogát nem érte sérelem, míg személyes szabadsághoz fűződő jogát a rendőrség jogszerű korlátozásnak vetette alá.

3) A gyermekek iskolába szállításával kapcsolatban a Testület az alábbiakat állapította meg.

a) A Testület hangsúlyozza, hogy a szolgálatparancsnok – a bíró jóváhagyásával az elővezetéstől elállva – az édesapának lehetőséget adott arra, hogy maga szállítsa be a gyermekeket a tanintézetekbe, biztosítva ezzel, hogy a gyermekek pontosan megjelenjenek az iskolában, és a rendőri intézkedés miatt ne érje őket hátrány. Az édesapa panaszos azonban ezzel a lehetőséggel utóbb nem élt, hanem a gyerekekkel együtt megjelent a rendőrkapitányságon. Miután a rendőrök a történetekről tájékoztatták a bírót, az utasítást adott arra, hogy az édesapa panaszos elővezetését hajtsák végre, és gondoskodjanak arról, hogy a gyermekek az iskolába eljussanak.

b) A Szolgálati Szabályzat 28. §-a alapján elővezetés esetén a gyermekekről történő gondoskodás iránt a rendőr intézkedik. Mivel pedig a fentiekben kifejtetteknek megfelelően a rendőröknek kötelező volt a szülőket a gyermekektől elválasztani (hogy a szülők elővezetését a jogszabálynak megfelelően hajthassák végre), intézkedési kötelezettségük állt be a gyermekek elhelyezésére is.

A gyermekek védelméről, és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 105. §-ának (2) bekezdése szerint az állam a gyámügyi feladatokat a települési önkormányzat jegyzője és a gyámhivatal útján látja el. A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. §-ának (1) bekezdése értelmében a gyermekvédelmi és gyámügyi igazgatási ügyekben általános első fokú hatóságként a települési önkormányzat jegyzője jár el.

A rendőrség e szabályokkal összhangban vette fel a kapcsolatot a körjegyzőséggel, nem követett el tehát jogsértést, amikor a gyermekekről való gondoskodásra irányuló kötelezettségének ilyen módon tett eleget.

Arról, hogy a gyermekeket iskolába szállítják, és nem más módon oldják meg elhelyezésüket, a döntést nem a rendőrség hozta meg, hanem a jegyző (a jegyző feljegyzése szerint a jegyzőséget a rendőrség a gyermekek biztonságos elhelyezése, nem pedig iskolába szállítása

íránt kereste meg). A jegyzői tevékenység elbírálására (ide értve azt is, hogy a jegyző tájékoztatta az iskolákat a gyermekek késésének okáról) a Testületnek nincsen hatásköre.

Fentiek alapján a rendőrség jogszerűen, és a gyermekeknek a lehető legkisebb hátrányt okozva járt el a gyermekekről való gondoskodására irányuló kötelezettségének körében.

4) A panaszosok azon kifogása tekintetében, hogy a gyermekeknek két órát kellett a gépkocsiban várakozniuk, mivel az ő belépésüket a rendőrség épületébe megtiltották, a Testület nem tudott állást foglalni.

A rendőri jelentés szerint az édesapa hagyta lezárt gépkocsijában a gyerekeket, amikor bement a kapitányságra. A gyermekek akkor léptek be a kapitányság épületébe, amikor édesapjuk elmondta nekik, hogy tárgyalásra kell mennie az édesanyjukkal együtt. Ettől az időponttól fogva a gyermekek a rendőrség várójában foglaltak helyet.

A vasvári rendőrkapitányság vezetőjének válaszevele szerint minden valóságáapot nélkülöz a panaszosok azon állítása, miszerint a gyerekek belépését megtiltották a rendőrség épületébe, az édesapa panaszos saját elhatározásából hagyta a lezárt autóban gyermekeit, akiket csak akkor szállított ki a lezárt gépkocsiból, amikor egyértelművé vált, hogy elővezetését végrehajtják.

A gyermekek belépésére vonatkozó tilalomról az édesapa panaszos a rendőrség szerint azért sem kaphatott felvilágosítást, mert a rendőrök a gyermekek tanintézménybe szállíttatása érdekében intézkedést kívántak kezdeményezni.

A panaszosi és rendőrségi nyilatkozatok közötti ellentmondást a Testület nem tudta feloldani, ezért nem tudott állást foglalni abban a kérdésben, hogy **a gyermekek tisztességes eljáráshoz való joga sérült, illetve a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges állami védelemhez fűződő joguk megfelelően érvényesült-e.**

4) A panaszos szülők azt állítják, hogy őket testi kényszerrel (mindkettejüket a karjuknál megragadva) vezették ki a kapitányság épületéből.

A rendőri jelentések szerint az intézkedések során ugyanakkor kényszerítő eszköz használatára nem került sor.

A rendelkezésre álló adatok alapján a Testület ebben a kérdésben nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, így **az esetleges testi kényszerrel összefüggésben a nagykorú panaszosok emberi méltósága megsértésének megállapítására vagy cáfolatára nem volt mód.**

IV.

A Testület a fentiek alapján – figyelemmel az Rtv. 93. § (2) bekezdésére – a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2010. szeptember 29.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület